

3. НАУКОВІ СЕМІНАРИ-ПРАКТИКУМИ

Віра Петрівна Чудакова,
кандидат психологічних наук,
науковий співробітник Інституту педагогіки
НАПН України, науковий кореспондент
Інституту психології імені Г. С. Костюка
НАПН України, психолог, тренер,
старший викладач, консультант, коуч,
м. Київ, Україна

УДК 159.9:37.07:005.95]:001.895

Продовження публікації: початок у № 2; 3–4; 5; 6; 7 за 2012 р.; у № 1 (8); 2 (9); 3 (10); 6 (13); 7 (14); 8–9 (15–16); 10 (17); 11 (18); 12 (19) за 2013 р.; у № 1 (20); 2 (21); 3 (22); 4 (23); 5 (24); 6 (25); 7 (26); 8 (27); 9–10 (28–29); 11 (30); 12 (31) за 2014 р.; у № 1 (32); 2 (33); 3 (34); 5 (36); 6 (37); 7 (38); 8 (39); 9 (40); 10 (41); 11 (42); 12 (43) за 2015 р.; 1 (44); 2 (45); 3 (46); 4 (47); 5 (48); 6 (49); 7 (50); 8 (51); 9 (52); 10 (53); 11 (54); 12 (55) за 2016 р., 1 (56); 2 (57); 3 (58) за 2017 р.

ФОРМУВАЛЬНИЙ ЕКСПЕРИМЕНТ ВПРОВАДЖЕННЯ АВТОРСЬКОЇ СИСТЕМИ ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ПЕРСОНАЛУ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (В. ЧУДАКОВОЇ) – КОМПОНЕНТА КОНКУРЕНТОЗДАТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ

Початок, продовження у наступному номері.

Представлены особенности осуществления формирующего эксперимента, внедрения авторской системы формирования психологической готовности персонала к инновационной деятельности (В. Чудаковой) как компонента конкурентоспособности личности.

Ключевые слова: *инновационность, инновационная деятельность, комплексная система научно-методического обеспечения, психолого-организационная технология, экспертиза, коррекция, психологическая готовность персонала образовательных организаций к инновационной деятельности.*

The publication presents the features of the implementation of the forming experiment of the author's system for the formation of psychological readiness of personnel to innovative activities (V. Chudakova) as a component of the competitiveness of the individual.

Key words: *innovation, innovative activities, integrated system of scientific and methodological support, psychological and organizational technology, examination, correction, psychological readiness of personnel educational organizations to innovative activities.*

У цьому номері пропонуємо публікацію, де розглянуто особливості здійснення формульного експерименту впровадження авторської системи формування психологічної готовності персоналу до інноваційної діяльності (В. Чудакової) як компонента конкурентоздатності особистості.

Продовжуємо висвітлення досвіду впровадження у практику діяльності освітніх організацій різних типів моделей «психолого-організаційної технології формування готовності персоналу освітніх організацій до інноваційної діяльності». У попередніх випусках журналу «Освіта та розвиток обдарованої особистості» у рубриці «Науковий-семінар практикум» нами здійснено опис комплексної системи науково-методичного забезпечення їх впровадження [1–12].

Пропонуємо здійснити короткий екскурс сторінками публікацій, де подано:

– Майстер-клас «Коучинг як засіб розвитку обдарованої особистості та формування успішних життєвих стратегій», що подано у № 2, 2012 р.;

– Програму спецкурсу (семінару-тренінгу) «Управлінська компетентність керівника з формування готовності педагогів до інноваційної діяльності в умовах освітнього середовища ЗНЗ», що подано у № 4 (11), 2013 р.;

– Загальну характеристику науково-методично-го забезпечення психолого-організаційної технології формування готовності персоналу освітніх організацій до інноваційної діяльності, що подано у № 3–4, 2012 р.;

– 1.1. Модель експертизи організаційно-інноваційного середовища освітньої організації, описано дослідження «Рівня розвитку педагогічного колективу» та його соціально-психологічні характеристики, що подано у № 5; 6; 7, 2012 р.;

– Загальну характеристику експертизи організаційно-інноваційного середовища освітньої організації. Описано алгоритм проведення та інтерпретацію результатів експертизи: за методикою «Оцінювання характеристик колективу», у № 1 (8), 2013 р.; за методикою «Оцінювання мотиваційного середовища», у № 2 (9), 2013 р.; за методикою «Оцінювання функції керівництва», у № 3 (10), 2013 р. Також було подано узагальнені результати експертизи організаційно-інноваційного середовища освітньої організації, у № 6 (13), 2013 р.;

– 1.2. Корекційну модель створення сприятливого організаційно-інноваційного середовища освітньої організації, що подано у № 7 (14), 2013 р.;

– Дослідження «інноваційності» персоналу освітніх організацій як показника сформованості готовності до інноваційної діяльності, що подано у № 8–9 (15–16), 2013 р.;

– 2. Моделі експертизи та корекції психологічної готовності персоналу освітніх організацій до інноваційної діяльності, що опубліковано у № 10 (17), 2013 р.;

– Дослідження інтегральної характеристики «ставлення особистості до своєї професійної діяльності», що подано у № 11 (18); 12 (19), 2013 р.;

– Дослідження інтегральної характеристики «ставлення особистості до себе як професіонала», що подано у № 1 (20), 2014 р.; самооцінки професійно-важливих якостей, у № 2 (20), 2014 р.; суб'єктивного «локусу контролю», у № 3 (22); 4 (23); 5 (24); 6 (25); 7 (26); 8 (27), 2014 р.;

– Дослідження інтегральної характеристики «мотиваційних показників» сформованості психологічної готовності до інноваційної діяльності, спрямованості мотивації, що висвітлено у № 9–10 (28–29) 2014 р.; рівня прагнення до самоактуалізації, у № 11 (30); 12 (31), 2014 р.; № 1 (32); 2 (33); 3 (34), 2015 р.; прагнення (ставлення) до самовдосконалення, у № 4 (35); 5 (36), 2015 р.; мотиваційного профілю, у № 6 (37); 7 (38); 8 (39) 2015 р.;

– Дослідження інтегральної характеристики «індивідуально-психологічні особливості та емоційно-вольова сфера особистості», що подано у № 9 (40) 2015 р.;

– Дослідження «порогу активності» – представлення інформаційно-сміслового, діагностично-інтерпретаційного та прогностичного компонентів дослідження «порогу активності», що подано у № 10 (41); 11 (42) 2015 р.;

– Дослідження «вольового самоконтролю», що подано у № 12 (43) 2015 р.;

– Дослідження «індивідуально-психологічних особливостей особистості: 1 частина: представлення загальної характеристики, історії створення та розробки, адаптації та стандартизації, особливості використання різних форм опитувальників тесту Р. Кеттелла, що подано у № 1 (44); 2 (45) 2016 р.; 2 частина: представлення процедури проведення, опис тесту Р. Кеттелла (форма А), що подано у № 3 (46) за 2016 р.; 3 частина: представлення діагностичного компоненту дослідження «індивідуально-психологічних особливостей особистості», що подано у № 4 (47) за 2016 р.; 4 частина: аналіз та інтерпретація результатів первинних факторів тесту Р. Кеттелла (Форма А, що подано у № 5 (48) за 2016 р.; 5 частина: представлення загального дизайну дослідження «індивідуально-психологічних особливостей особистості» за тестом Р. Кеттелла (Форма А), що подано у № 6 (49) за 2016 р.; 6 частина: представлення розумінням того, що будь-які емпірично отримані оцінки рис особистості виступають системним ефектом взаємодії конституційних, індивідуальних і особистісних рис. Акцентування уваги на тому, що більш адекватним способом вивчення психологічних механізмів функціонування особистості, в ході інноваційної діяльності, є багатомірний системний підхід до аналізу даних. Представлення психологічних механізмів особистісної детермінації «інноваційності», як критерію сформованості психологічної готовності до інноваційної діяльності та конкурентоздатності особистості, що подано у № 7 (50) за 2016 р.; 7 частина: представлення особливостей професійно-орієнтованої трансформації особистості у процесі інноваційної діяльності для формування її конкурентоздатності (за тестом Р. Кеттелла), що подано у № 8 (51) за 2016 р.; 8 частина: представлення структурно-змістовного аналізу латентних факторів 16PF особистісної детермінації «інноваційності», як показників конкурентоздатності особистості (за тестом Р. Кеттелла та експрес діагностикою «інноваційності» В. Чудакової), що подано у № 9 (52) за 2016 р.; 9 частина: представлення результатів дослідження взаємозв'язку вектору «інноваційність» з факторами другого рівня тесту 16 PF – показників конкурентоздатності особистості (за тестом Р. Кеттелла та експрес діагностикою «інноваційності» В. Чудакової), що подано у № 10 (53) за 2016 р.; 10 частина: представлення результатів дослідження психологічних механізмів «інноваційність» в системі взаємозв'язку базових рис 16PF – показників конкурентоздатності особистості (за тестом 16PF Р. Кеттелла та експрес діагностикою «інноваційності» В. Чудакової), що подано у № 11 (54) за 2016 р.; 11 частина: представлення відмінностей структурно-змістовного аналізу латентних факторів особливостей психологічної готовності до інноваційної діяльності персоналу організацій з позитивною та негативною інноваційністю, як детермінанти конкурентоздатності особистості, що подано у № 12 (55) за 2016 р.; 12 частина:

представлення психологічних відмінностей персоналу освітніх організацій з позитивною та негативною інноваційністю – показника конкурентоздатності, що подано в № 1 (56) за 2017 р.;

– Опис загального дизайну комплексного емпіричного дослідження «психологічної готовності персоналу організацій до інноваційної діяльності», як показник сформованості конкурентоздатності особистості, представлено у журналі №2 (57) за 2017 р.;

– Представлення особливостей реалізації, методів і компонентів експериментальної перевірки «моделі експертизи внутрішньої психологічної готовності персоналу до інноваційної діяльності» (В. Чудакової) як засобу формування конкурентоздатності особистості, описаних у журналі № 3 (58) за 2017 рік.

Метою цієї публікації є представлення особливостей здійснення формувального експерименту впровадження авторської системи формування психологічної готовності персоналу до інноваційної діяльності (В. Чудакової) – компонента конкурентоздатності особистості.

Формувальний експеримент впровадження авторської системи формування психологічної готовності персоналу до інноваційної діяльності

У поточній системі публікацій нами викладено головні принципи, психолого-педагогічні та методичні підходи, зміст і структуру програм авторських спецкурсів: «індивідуальної» для персоналу освітніх організацій із метою формування психологічної готовності до інноваційної діяльності; «загальної» для управлінців, з метою розвитку управлінської компетентності керівників з формування психологічної готовності персоналу до інноваційної діяльності. Описано процедуру апробації та впровадження корекційних моделей «Психолого-організаційної технології формування готовності персоналу освітніх організацій до інноваційної діяльності» («Технологія») для використання в системі післядипломної освіти, професійної підготовки та в міжкурсовий період в умовах освітньої організації.

У статті наведено загальну стратегію та науковий апарат формувального та узальнювального етапів дослідження: мету, гіпотезу, завдання. Розглянуто особливості та алгоритм організації й проведення кожного з етапів дослідження. Розкрито методологічну базу для: здійснення формувального етапу дослідження «зовнішніх» та «внутрішніх» умов формування психологічної готовності персоналу освітніх організацій до інноваційної діяльності; здійснення контрольного діагностичного зрізу в експериментальних і контрольних групах з метою з'ясування динаміки стану сформованості психологічної готовності персоналу до інноваційної діяльності. Представлено порівняльний аналіз результатів впровадження експериментальних моделей «психолого-організаційної технології формування готовності персоналу освітніх організацій до інноваційної діяльності».

Мета, завдання, загальний дизайн та організація формувального експерименту

Логічним етапом дослідження проблеми формування психологічної готовності персоналу освітніх організацій до інноваційної діяльності, є здійснення формувального та узальнювального етапів. Ефективність цього етапу зумовлена необхідністю конкретизації та уточнення наукового апарату (окреслення мети, розроблення гіпотези та завдань їх реалізації).

Мета формувального дослідження полягає в розробленні, апробації та впровадженні комплексної системи науково-методичного забезпечення спеціальної психологічної підготовки персоналу освітніх організацій до інноваційної діяльності, зокрема: корекційно-розвивального компонента «психолого-організаційної технології формування готовності персоналу освітніх організацій до інноваційної діяльності»; інтерактивних корекційно-розвивальних креативних методів; програмних і навчально-методичних засобів спеціальної психологічної підготовки: «загальної» для управлінців з оптимізації цілісного процесу управління інноваційною діяльністю персоналу освітніх організацій; «індивідуальної» для персоналу освітніх організацій із формування психологічної готовності до інноваційної діяльності; психотехнічних рефлексивно-інноваційних засобів самовдосконалення і розвитку творчого потенціалу особистості персоналу освітніх організацій.

Гіпотеза формувального експерименту полягає в тому, що формування психологічної готовності персоналу освітніх організацій до інноваційної діяльності. Це складна проблема професійного розвитку особистості, що потребує створення відповідних «внутрішніх» та «зовнішніх» умов інноваційної діяльності на базі використання діагностичних, інтерактивних корекційно-розвивальних креативних методів навчання, консультування, та спеціальних технологій особистісного саморозвитку, самовдосконалення спрямованого на ключові психологічні умови та організаційні чинники ефективності інноваційної діяльності в освітніх організаціях.

Відповідно до мети та гіпотези визначено такі завдання формувального експерименту:

– розробити, експериментально перевірити, апробувати і впровадити корекційні моделі психолого-організаційної технології формування готовності персоналу освітніх організацій до інноваційної діяльності;

– розробити комплексну систему науково-методичного забезпечення, зокрема навчальні посібники, програми для спеціальної психологічної підготовки з «загальної» для керівників та «індивідуальної» для персоналу освітніх організацій з метою формування психологічної готовності до інноваційної діяльності.

У процесі дослідження було з'ясовано, що формування психологічної готовності персоналу освітніх організацій до інноваційної діяльності доцільно здійснювати на етапах професійної підготовки, післядипломної освіти, а також у

міжкурсний період підвищення кваліфікації в умовах освітньої організації [1–8].

Розглянемо загальний дизайн та особливості формульовального та узагальнювального етапів

експерименту. Нами реалізовано чотири етапи з метою досягнення поставленої мети та розв'язання завдань емпіричного дослідження (табл. 1).

Таблиця 1

Співвідношення мети етапів та методів формульовального дослідження

Мета етапів дослідження	Методи дослідження
3. Формульовальний етап дослідження	
3.1. Підготовчий етап дослідження:	
<ul style="list-style-type: none"> – розроблення загального дизайну формульовального етапу експерименту; – розроблення і апробація «Технології» та її моделей; – підбір та розробка корекційних методів; – розроблення змісту та структури спецкурсів 	Теоретичний аналіз, синтез, систематизація, порівняльний аналіз, проектування, моделювання, прогнозування. Інтерактивні корекційно-розвивальні методи
<ul style="list-style-type: none"> – здійснення першого діагностичного зрізу в експериментальних та контрольних групах, з метою з'ясування стану зовнішніх і внутрішніх умов здійснення інноваційної діяльності; – математично-статистична обробка даних 	Обробка, аналіз, інтерпретація, оформлення результатів. Системний аналіз та синтез; Електронні таблиці MS Excel 07; Пакет статистичних програм (SPSS версія 17 і 20)
3.2. Корекційно-формульовальний етап дослідження:	
<ul style="list-style-type: none"> – експериментальна перевірка та впровадження «1.2. Корекційної моделі створення сприятливого організаційно-інноваційного середовища освітніх організацій (зовнішні умови)»; – експериментальна перевірка та впровадження «2.2. Корекційної багаторівневої моделі рефлексивно-інноваційного тренінгу», що є «індивідуальною» програмою спеціальної психологічної підготовки для персоналу освітніх організацій, з метою формування внутрішньої психологічної готовності до інноваційної діяльності. – експериментальна перевірка та впровадження «загальної» програми спеціальної психологічної підготовки для управлінців з метою розвитку управлінської компетентності керівників з формування психологічної готовності персоналу освітніх організацій до інноваційної діяльності 	Технологічний підхід. Інтерактивні корекційно-розвивальні методи: методи модераторів та мозкового штурму, метод Дельфі; рефлексивно-інноваційний тренінг, коучинг, консультування. Обробка, аналіз, інтерпретація, оформлення результатів
3.3. Підсумковий (контрольний) етап дослідження:	
<ul style="list-style-type: none"> – здійснення контрольного діагностичного зрізу в експериментальних та контрольних групах з метою з'ясування динаміки змін стану сформованості психологічної готовності персоналу освітніх організацій до інноваційної діяльності; – математично-статистична обробка даних 	Обробка, аналіз, інтерпретація, оформлення результатів. Системний аналіз і синтез; Електронні таблиці MS Excel 07; Пакет статистичних програм (SPSS версія 17 і 20)
4. Узагальнювальний етап дослідження	
<ul style="list-style-type: none"> – виявлення психологічних відмінностей персоналу освітніх організацій з позитивною та негативною «інноваційністю»; – визначення системи ключових факторів, психологічних компонентів, структури їх взаємозв'язків, особистісних детермінант та умов, що сприяють або заважають інноваційній діяльності персоналу освітніх організацій; – з'ясування динаміки сформованості психологічної готовності персоналу освітніх організацій до інноваційної діяльності на різних етапах дослідження 	Обробка, узагальнення, порівняльний аналіз, систематизація, прогнозування. Системний аналіз та синтез; Електронні таблиці MS Excel 07; Пакет статистичних програм (SPSS версія 17 і 20)

Розглянемо особливості кожного етапу формульовального експерименту.

У межах підготовчого етапу: уточнено концептуальні засади дослідження; розроблено та апробовано психолого-організаційну технологію і уточнено складові та компоненти її моделей; розроблено загальний дизайн і методику формульовального експерименту; розроблено зміст і структуру спецкурсів спеціальної психологічної підготовки: «загальної» для управлінців і керівників та «індивідуальної» для персоналу освітніх

організацій. Здійснено оброблення та оформлення результатів першого діагностичного зрізу з метою визначення наявного стану «зовнішніх» і «внутрішніх» умов і чинників інноваційної діяльності в експериментальних (ЕГ) та контрольних (КГ) групах.

Наступним кроком дослідження є здійснення корекційно-формульовального етапу експерименту, що реалізований у декілька прийомів відповідно до зовнішніх і внутрішніх умов інноваційної діяльності персоналу освітніх організацій. На цьому етапі розроблено,

експериментально перевірено і впроваджено корекційні моделі «Технології», сутність яких розкрито нижче.

2.1. «1.2. Корекційна модель створення сприятливого організаційно-інноваційного середовища освітніх організацій (зовнішні умови)». Для її впровадження було використано інтерактивні корекційно-розвивальні креативні методи задля вироблення конструктивних заходів щодо ліквідації недоліків, виявлених на констатувальному етапі експертизи; визначено першочергові завдання щодо формування сприятливого організаційно-інноваційного середовища; здійснено його корекцію за рахунок реалізації проекту, розробленого творчою групою персоналу освітніх організацій з метою поліпшення зовнішніх умов здійснення інноваційної діяльності.

2.2. Упроваджено програми спеціальної психологічної підготовки з формування готовності до інноваційної діяльності, зокрема: «індивідуальної», для персоналу освітніх організацій – «2.2. Багаторівнева модель рефлексивно-інноваційний тренінгу «Психологічні засоби самовдосконалення і розвитку творчого потенціалу особистості»; «загальної», для управлінців і керівників – «Управлінська компетентність керівників з формування психологічної готовності персоналу освітніх організацій до інноваційної діяльності».

3. На підсумково-контрольному етапі формувального експерименту, здійснено контрольний зріз, оброблення, аналіз, інтерпретацію та оформлення результатів дослідження в експериментальних і контрольних групах. Застосовано методи математичної статистики (кореляційний, факторний, кластерний аналіз) із використанням сучасних програм оброблення даних; здійснено математично-статистичну оброблення емпіричних даних з метою оцінки впливу на окремі внутрішні й зовнішні умови та чинники в процесі спеціальної психологічної підготовки; здійснено порівняльний аналіз зрізів емпіричних даних задля оцінювання впливу на окремі внутрішні й зовнішні чинники у процесі спеціальної психологічної підготовки, активного формування психологічної готовності персоналу освітніх організацій до інноваційної діяльності.

4. На четвертому етапі здійснено узагальнення результатів дослідження, проведено контрольний експеримент – з метою здійснення порівняльного аналізу

зрізів емпіричних даних на різних етапах експерименту, проведено математично-статистичне оброблення емпіричних даних: масиву емпіричних даних персоналу освітніх організацій з позитивною «інноваційністю», масиву емпіричних даних із негативною «інноваційністю»; з'ясовано психологічні відмінності персоналу освітніх організацій з позитивною та негативною «інноваційністю»; визначено систему визначальних факторів, психологічних компонентів, структури їхніх взаємозв'язків, особистісних детермінант та умов, що сприяють або заважають інноваційній діяльності персоналу освітніх організацій; з'ясовано динаміку сформованості психологічної готовності персоналу освітніх організацій до інноваційної діяльності на різних етапах експериментального дослідження. Було написано дисертацію на базі систематизованого та узагальненого дослідницького матеріалу, здійснено публікацію програм, навчально-методичних посібників, статей за означеною темою і впроваджено результати дослідження у практику діяльності освітніх організацій різних типів.

Вибірка учасників формувального експерименту дослідження

З метою здійснення формувального експерименту з комплексу освітніх організацій, які залучені до процесу впровадження моделей експертизи і корекції «технології», сформовано експериментальні та контрольні групи. Під час завершення констатувального (діагностичного) етапу емпіричного дослідження здійснено перший зріз даних в експериментальній та контрольній групах. Загальна кількість учасників формувального дослідження становила 341 респондента, тобто це персонал освітніх організацій експериментальних майданчиків: м. Одеса (ЗНЗ № 52; Приватної школи «Гармонія»; Школи-інтернату № 2); м. Херсон (Гімназії № 6, ЗНЗ № 53, 54); Сімферополя (НВК «Школи-колегіуму» № 14). Для його здійснення було сформовано: 7 експериментальних груп, у них брали участь 172 респондента; 7 контрольних груп, де брали участь 169 респондентів. Кількісна характеристика та географія вибірки подано в таблиці 2.

Групи були сформовані так, що вибірка досліджуваних в ЕГ та КГ групах мала наближено однакові соціально-демографічні та організаційно-професійні

Таблиця 2

Кількісна характеристика вибірки та географія учасників формувального дослідження в експериментальних (ЕГ) та контрольних групах (КГ)

	Освітня організація	Усього	Експериментальна група (ЕГ)	Контрольна група (КГ)
1	ЗНЗ № 52 м. Одеса	48	24	24
2	Приватна школа «Гармонія» м. Одеса	48	24	24
3	Школа-інтернат № 2. м. Одеса	46	24	22
4	Гімназія № 6 м. Херсон	51	26	25
5	ЗНЗ № 53 м. Херсон	48	24	24
6	ЗНЗ № 54 м. Херсон	40	20	20
7	НВК Колегіум м. Сімферополь	60	30	30
	Загальна кількість	341	172	169

характеристики: вік, стать, стаж, спеціальність, посада (управлінці, вчителі профільної і початкової школи тощо).

Після завершення формувального експерименту було здійснено контрольний зріз емпіричних даних у ЕГ та КГ, з'ясовано динаміку змін та визначено їхні відмінності. Завдяки науково-методичній співпраці з експериментальними освітніми організаціями на етапах дослідження уточнювались різні аспекти і компоненти діяльності. Причому кожна з них зробила вагомий внесок у результати дослідження.

Методична база та організація формувального експерименту дослідження формування психологічної готовності персоналу освітніх організацій до інноваційної діяльності

У процесі формувального експерименту зі значеної теми дослідження здійснено проектування, розроблення, апробація та перевірка ефективності експериментальних програм, що реалізовано впродовж 2001–2015 років. Дослідження проведено на базі освітніх організацій різних регіонів України. До того ж, розв'язано систему таких завдань: розроблено зміст психологічної підготовки персоналу освітніх організацій щодо психологічної готовності до інноваційної діяльності; визначено організаційні форми і методи навчання, що уможливило забезпечення формування базових інноваційних вмінь; здійснено моніторинг, відстежено динаміку зростання психологічної готовності персоналу освітніх організацій до інноваційної діяльності. Окрім того, розроблено та апробовано систему організації й технології психологічного навчання, що спрямована на підвищення рівня інноваційності персоналу освітніх організацій.

З метою забезпечення ефективності формувального етапу дослідження зовнішніх і внутрішніх умов формування психологічної готовності персоналу освітніх організацій до інноваційної діяльності, нами розроблено моделі, які містять корекційний компонент авторської «Психолого-організаційної технології формування готовності персоналу освітніх організацій до інноваційної діяльності» [1–8]. Її складниками є «1.2. Корекційна модель створення сприятливого організаційно-інноваційного середовища освітніх організацій (зовнішні умови)» [3–5; 7–8], «2.2. Модель багаторівневого рефлексивно-інноваційний тренінгу «Психологічні засоби самовдосконалення і розвитку творчого потенціалу особистості» (РІТ) [5–8]. У процесі їх впровадження ми використали сучасні інтерактивні корекційно-розвивальні методи, які підтвердили нашу гіпотезу. Їх широко використовують у науковій та освітній практиці. В наступних публікаціях продовжимо розгляд експериментальної перевірки та умови впровадження названих вище моделей.

Продовження публікацій у наступному номері.

Ми будемо Вам вдячні за зворотний зв'язок за адресою: nika777vera@mail.ru.

Використані літературні джерела

1. Чудакова В. П. Формування психологічної готовності персоналу освітніх організацій до інноваційної діяльності [текст] : дис. ... канд. психол. наук: 19.00.10 / Віра Петрівна Чудакова ; Ін-т психол. імені Г. С. Костюка НАПН України, 2016. – 474 с.

2. Чудакова В. П. Формування психологічної готовності персоналу освітніх організацій до інноваційної діяльності [текст] : автореф. дис. ... канд. психол. наук: спец. 19.00.10 / В. П. Чудакова. – Київ : Педагогічна думка, 2016. – 24 с.

3. Чудакова В. П. Науково-методичне забезпечення формування готовності педагогів до інноваційної діяльності в умовах впровадження ноосферної освіти в Україні [текст] / В. П. Чудакова // Теорія та практика ноосферної освіти в Україні : метод. посіб. у 2 кн. / за ред. Г. В. Курмишева, Т. В. Олійник. – Кн. 1. – Харків, 2012. – С. 127–137.

4. Чудакова В. П. Психологічна готовності до інноваційної діяльності як чинник формування конкурентоздатності особистості в умовах швидкозмінного середовища // Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи: зб. наук. праць / гол. ред. В. М. Мадзігон та ін. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2014. – Вип. 1 (12). – С. 167–178.

5. Чудакова В. П. Моделі й технологія формування психологічної готовності персоналу організацій до інноваційної діяльності як чинника конкурентоздатності особистості в швидкозмінних умовах [текст] / В. П. Чудакова // Актуальні проблеми психології : зб. наук. праць Ін-ту психології імені Г. С. Костюка НАПН України / редкол. : С. Д. Максименко (гол. ред.) та ін. – Київ–Алчевськ : ЛАДО, 2013. – Т. І. – Вип. 38. – С. 314–326.

6. Чудакова В. П. Психолого-організаційна технологія формування готовності персоналу освітніх організацій до інноваційної діяльності [текст] / В. П. Чудакова // Навчання і виховання обдарованої особистості: теорія та практика : зб. наук. праць / І. С. Волошук (гол. ред.) та ін. – Київ : Інститут обдарованої дитини, 2015. – Вип. 1 (14). – С. 136–147.

7. Чудакова В. П. Психологическая готовность к инновационной деятельности как фактор конкурентоспособности личности в быстро изменяющихся условиях [текст] / В. П. Чудакова // Вестник по педагогике и психологии Южной Сибири. – 2015. – № 2. – С. 1–13.

8. Чудакова В. П. Психолого-организационная технология формирования готовности к инновационной деятельности как средство развития конкурентоспособности личности [текст] / В. П. Чудакова // Международная научная школа «Парадигма» (Лято-2015) : в 8 т. – Т. 4 : Психология: сборник научных статей / под ред. А. В. Берлов, Л. Ф. Чупров. – Варна : Центр за научни изследвания и информация «Парадигма», 2015. – 414 с. – С. 393–401.